

liko več in boljšiga pridelka bo. Na tem je tedej zastran dobre letine veliko ležeče, de zima predolgo z répami ne víje.

6. Ozimno žito nej se nar menj 4 tedne pred začetkam zime poséje.

7. Setev nej bo raji pregosta kot prerodka, in z namakovanjem nej se nihče ne pečá. — Če pa pravimo: setev nej bo raji pregósta — nočemo pregostiga sejanja priporočevati, kér pregosto sejanje je škodljiva potrata semena, — ampak s tem hočemo le réči, de pregosto in prerodko sejanje je napéno, vender je pregosto sejanje manjši napaka kot prerodko sejanje.

8. Za jare žita (Sommersaaten) nej se njive globoko preorjejo že v jeseni, de zemlja čez zimo izrušena in zrahljana leží in se s podnebja rodovitnosti napíva.

9. Globokeji ko orješ in bolj ko zemljo zrahljaš, tolikanj rodovitniši bo tvoja njiva.

10. Gnoj vselej le plitvo podoraj.

11. Le takim sadežem, ki ne poležejo, ravno pred setvijo in debelo gnóji, postavim turšici, konoplji, repi i. t. d. Krompirju ne tekne, ga na ravno pognoje-no njivo saditi.

12. Nima vsaka zemlja enake lastnosti, tudi vsak gnoj ni enak — torej mora umni kmetovavec lastnost zemlje in gnoja prevdariti, kader gnoj na njivo vozi. Zlate bukve „kmetijska kemija“ vse to na tanjko učijo.

13. Ozimniga in jariga žita nej umen gospodár toliko seje, de skozi celo léto delo enakomerno razdeli.

14. Pravi gospodar ne pozabi nikdar živinske klaje. Živina je nar veči kmetovo bogastvo — brez živine ni gnoja, brez gnoja ni pridelka, brez pridelka pa so prazne shrambe in denarja manjka. Pravi gospodar seje deteljo in druge živinske klaje, kolikor le more, kér žito in klaja na njivah ste znamnji premožniga, umniga kmetovavca.

Pitanje ali odebelenje purmanov. *)

Purman, naj že bo on ali ona, se da v 30 dneh tako omastiti, de je kej. — Purmana pa takolé pitaj: V 24 urah mu enkrat gomžun nadevaj s svalki (facelj-ni), ktere narediš iz ajdove ali ovsene moke, ali pa tudi iz pšeničnih otrobov, in daj mu prvi dan med svalki požreti le en oreh, drugi dan dva, in tako primikaj sleherni dan po orehu do petnajstiga dneva, ob katerim naj jih petnajstero pogoltne. Šestnasti dan mu daj stirnajst orehov, in tako po orehu odmikaj, de mu na trideseti dan, kjer se ima pitanje dokončati, verh svalkov le en oreh še daš.

Za eniga purmana tako odebeliti je treba 225 orehov. Slehernimu orehu selupina dobro natolče, ki se purmanu z jedram vred v žrelo spravi.

Ako se pitavec med tem časam prosto spreha, de sam tudi še kakšin pesek pobere, in kavsne kako zeliše, bo mesó imel še boljšiga okusa.

Pitancu se med tem časam ne sme jedi kratiti, vender pa ni varno ga več, kot enkrat na dan, in sicer sleherni dan ob ravno tisti dôbi do sitiga nadevati, kér bi drugači poginiti utegnil. Podgrivarski.

Ktere iména mescov so prave?

(Dalje.)

Sploh so vsi ti gospodje v tim edine misli, de iména mescov morajo biti dôbi ali času léta primirjene, v kteriga mesec pade; in drugič, de morajo biti v narodskim jeziku izstrojene.

Létnimu času primirjene, pravijo, morajo biti;

pa dalmaški Slovenec požanje vse mesca rožnika, (junija), pri nas požanjemo mesca julija (maliga serpana), in Poljak komej konec avgusta (veliciga serpana) to stori; kateri téh treh mescov bo tedaj serpan imenovan? Primorec omlati vse mesca julija (maliga serpana), Korošec pa odloží mlatvo tje v terdo zimo; kateri mesec bo tedaj mlatnik? Pa vender iz pravih slovenskih korenín, morajo te imena ukresane biti, de jih vsak Slovenec lahko umè. Pa poprašam: ali bo prost Slovenec z besedami: Luti, rujen, gruden, prosinec kaki boljši in obširniši zaumen (zapopadik) dobil, kakor z besedami: Februar, September, November, December, kakor tega, de so to iména 2., 9., 11. in 12. mesca v létu. —

To, kar mi zdaj od imén mescov tirjamo, so Nemci že zdavnej ž njimi poskusili in tudi storili, pa vender se še do zdaj tega rabiti niso naučili. Karol Velki, prvi nemški cesar, mogočen in mnogo učen mož je že pred 1000 léti létnim časam primirjene nemške imena mescov osnoval; pozneje so jih pratkarji tako pomnožili, de jih zdaj v obširniših nemških kalendrih, postavim v Jurendetovim popotniku, že po pét nad enim samim mescam beremo. Poprašaj pa kteriga Nemca kolikor hočeš, kateri mesec je Windmond, Starrmond, Brachmond, Nebelmond, Sämond, — porok sim ti, de ti med sto eden ne bo vedil kaj odgovoriti. — Tudi prebrisaní Francozje so bili o svoji prekucii pred petdesetimi léti stare latinske iména zaverгли, in nove francozke létnim časam primirjene skovali, pa tudi njim ni to služilo. Imenovali so neki mesec: ventose, to je, veterni, nekiga pluviose, to je, deževni i. t. d. pa kdo ptujih je razumel? saj ne vleče veter po celi zemlji ob enim času, — in ravno tako tudi ne dežuje povsod tisti krat, kadar na Francozkim; in torej so tudi Francozje to naredbo kmali v smeti vergli. —

Ktere iména mescov so tedej za občo rabo nar bolji in morebiti edino primerne?

Jez, in mislim de ne sam, terdim latinske, in sicer zato, kér so naj starši in po svetu naj dalje razširjene.

Sedanje vesoljno znane latinske iména mescov, ktere v vsaki pratiki vidiš, je vpeljal Romulj, začetnik mesta Rima okoli léta 754 pred Kristusovim rojstvom. Ob času Kristusa so 7. mesec začeli Juliju Cesarju k časti juli in 8. mesec Augustu prvemu Rimskimu cesarju k časti avgust imenovati, in od tistiga časa ni nobeden na njih nič več popravljal. — Z rimsko oblastjo so se tudi njih naredbe, in toraj tudi iména mescov, po celim tistikrat znanim svetu razširile. Tudi nar bolj omikano ljudstvo, Gerki, kateri so Rimce v vsih vednostih dalječ presegli, so začeli tisti čas mesce, ki so jih pred po imenih svojih malikov imenovali, po rimski šegi imenovati, in jih še dandanašnji tako imenujejo.

(Konec sledi.)

Kakó dolgo še ne bomo lažnivosti svojiga pravopisa slovó dali? *)

Ne zamerite, ljubi braveci, de napéčnost našiga pravopisa s takó terdim primkam imenujem! — Zaslúži ga po pravici. Zakaj, če je lažnivo, drugači delati in drugači govoriti, takó je tudi lažnivo, drugači pisati in drugači brati. Ali ni to lažnivo pisanje, če pišem: sim *mislil*, sim *djal*, in berem: sim *mishu*, sim *djav*? — ali, če pišem: *perjatel*, *bél*, *vesel*, *dolg*, *svoj*, *kdej*, *nekaj*, *za kaj*; in berem: *perjatu*, *bév*, *vesev*, *dovg*, *soj*, *kdej*, *nekej*, *za kej*? —

*) Mislim, de bi nekterim, desiravno je že mnogim znano, ravno zdej o pustu vstreženo bilo, če bi se ta način pitanja razglazil. Pisatelj.

*) Visoko veljavni slovenski jezikoslovec so nam podali ta so-stavek, de naj bi ga v Novicah dali bravecam v prevdark. Novice ga tedej dajo, kakor so ga prejele. Vredništvo.